

PŁYTA EPITAFIJNA WOLFA VON BORNSTEDT Z OGARDÓW

W kościele parafialnym p.w. św. Stanisława Kostki w Ogardach eksponowana jest na południowej ścianie piaskowcowa płyta epitafijna Wolfa von Bornstedt, zawierająca inskrypcję dedykowaną zmarłemu. Zabytkowa płyta poświęcona jest jednemu z dawnych właścicieli dóbr ziemskich w Ogardach.

Wolf von Bornstedt urodził się w 1561 roku. Jego ojcem był Melchior von Bornstedt, a matką Perpetua von Rowedel z Krzęcina. Po raz pierwszy wzmiankowany został

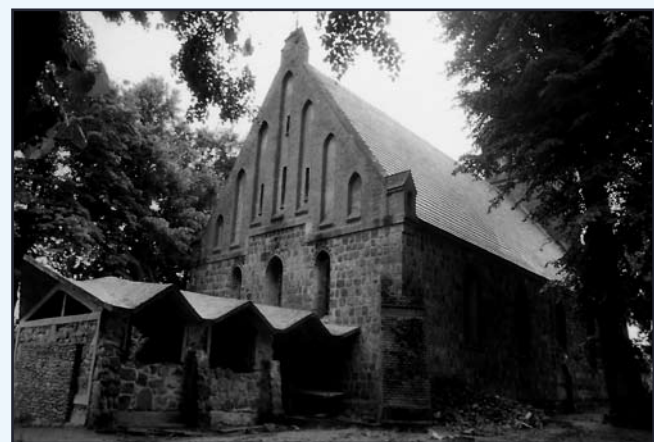
w 1571 roku jako małoletni właściciel dóbr ziemskich w Ogardach, Wołogoszczy, Ługach i Gilowie. Z dokumentu z 1572 roku wynika z kolei, że posiadał 5,5 łana w Ogardach oraz opuszczone pola w pobliskich Pielicach. W 1573 roku Bornstedtowie oprócz

ziemi posiadali też udział w tartaku wybudowanym wraz z von Brandami koło Ogardzkiego Młyna. W 1608 roku odnotowano w Ogardach Wolfa oraz Hansa von Bornstedta, w ich siedzibach (dworach), a także ich kuzyna Asmusa von Bornstedta z Długiego. Data śmierci Wolfa von Bornstedta, wobec braku przekazów archi-

walnych i uszkodzenia inskrypcji umieszczonej na płycie, pozostaje nieznaną. Należy przypuszczać, że płyta epitafijna została wykonana wkrótce po jego śmierci, w 1 połowie XVII wieku.

Rodzina von Bornstedt należała do najbardziej zaможnych i utytułowanych na terenie powiatu strzeleckiego. Do najstarszych znanych przedstawicieli tego rodu należał Henryk von Bornstedt, wzmiankowany w 1444 roku. Ciesząc się poparciem krzyżackim zgromadził okoliczne dobra, w tym m.in. majątki ziemskie w Ogardach i Ługach. Również w czasach Hohenzollernów pomnażał majątności i doszedł do godności wójta Nowej Marchii. W 1499 roku elektorowi w Strzelcach złożyli hołd przedstawiciele rodu von Bornstedt z Dobiegniewa, otrzymując list lenny obejmujący liczne dobra, w tym Ogardy. Bornstedtowie razem z innymi szlachcicami posiadali Ogardy co najmniej do 1718 roku.

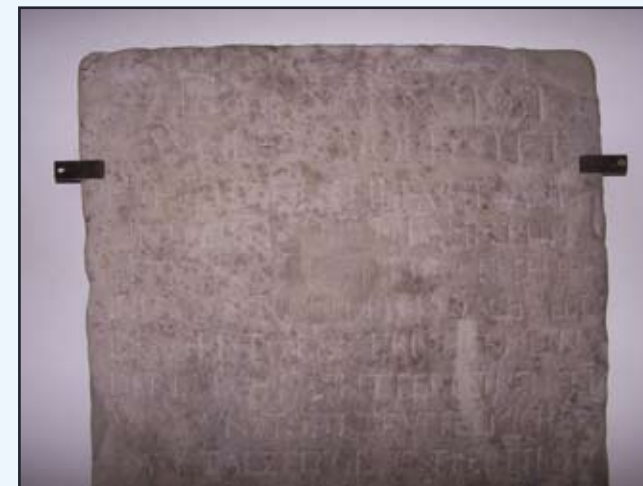

Płyta epitafijna Wolfa von Bornstedt posiada kształt prostokąta o wymiarach: 176 x 86 x 12 cm i wykonana została w piaskowcu. Zapewne płyta pochodzi z importu, ponieważ materiał ten nie występuje na tych terenach. Na licu płyty znajduje się starannie rytowana inskrypcja memoratywana w języku niemieckim oraz cytata pochodzący z Pisma Świętego (List św. Pawła do Koryntian). Płyta do 1964 roku znajdowała się w kościele i umieszczona była według relacji mieszkańców w posadzce, pośrodku nawy. Następnie, po pożarze świątyni, została przełamana i złożona na terenie działki kościelnej.

Stan zachowania zabytku pozostawiał jeszcze do niedawna wiele do życzenia. Płyta była przełamana w trzech częściach, z licznymi ubytkami oraz z zartartym, częściowo uszkodzonym tekstem inskrypcji. Obiekt był ponadto poddany długotrwałemu wpływowi kwasów humusowych, przez co został silnie zasolony, a także miejscami zabrudzony mazistymi substancjami olejowymi.

W trakcie prac konserwatorskich przeprowadzono osolenie kamienia, oczyszczenie, scalenie przełamanych elementów oraz uzupełnienie ubytków.

Podczas konserwacji ujawniono wcześniej nieznaną inskrypcję IESVS CHRISTVS umieszczoną z boku płyty i dedykowaną osobie Zbawiciela.

Płyta epitafijna Wolfa von Bornstedt z Ogardów stanowi jeden z najstarszych tego typu zabytków na terenie północnej części województwa lubuskiego. Podobna płyta, poświęcona również przedstawicielowi rodu von Bornstedt, zmarłemu w 1641 roku, zachowała się w kościele pw. Chrystusa Króla w Dobiegniewie. Konserwacja płyty została przeprowadzona przez pana dr Henryka Zyzika ze Szczecina dzięki staraniom podjętym przez Parafię Rzymsko-Katolicką p.w. św. Stanisława Kostki w Ogardach oraz Urząd Miejski w Strzelcach Krajeńskich. Przedsięwzięcie nie byłoby możliwe bez udziału i zyczliwości mieszkańców Ogardów.

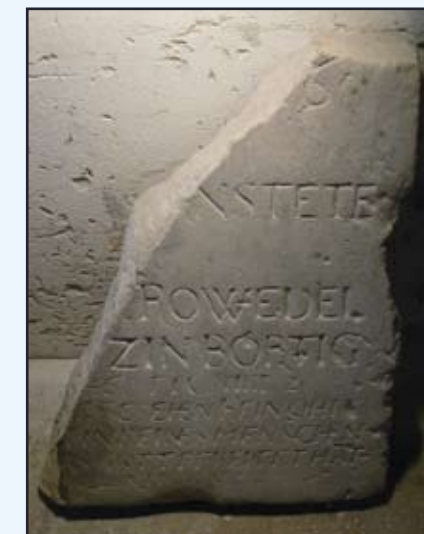

Redakcja:
Błażej Skaziński

Opracowanie inskrypcji:
dr Marceli Tureczek

Tłumaczenie:
Natalia Jahołkowska

Fotografie:
Marek Bidol, Błażej Skaziński, Henryk Zyzik

Literatura:

G. J. Brzustowicz, Epitafium Wolfa z Ogard, Ziemia Gorzowska 2000, nr 45, s. 26-27; B. Skaziński, Zabytki Gminy Strzelce Krajeńskie, Strzelce Krajeńskie 2010; E. Rymar, Strzelce (Krajeńskie) na przestrzeni wieków (do 1945 roku), Strzelce Krajeńskie 2011.

Wykonano na zlecenie

Urzędu Miejskiego w Strzelcach Krajeńskich
Aleja Wolności 48, 66-500 Strzelce Krajeńskie
tel. 95 763 11 30, e-mail: urząd@strzelce.pl,
www.strzelce.pl

(A)

EPITAPHIVM
NATVS ANNO 1561
WOLF V. BORNSTET

HIELT MEIN LEIB. RUH. T. SANFT
IN DIESEM MEINEM KAMMERLIN
MEIN STELIST NICHT TODT SONDERLEBT
IN FREVDEM TRIVMPHIRT VND SCHWEBT
BEY CHRISTO DEMERLOSER MEIN
DER DVRCH DAS BITTER LEIDEN SEI
VON SVND TODT TEVFFEL MICHER
DAS IST AL ZEIT GEWEST MEIN TROST
DAME IN STVNDI EIN KOMMEN BINICH
IM HERRN ENTSCHLAFEN SELIGLICH
W[---]LOSAV[.] WIR TANGEHN
SOL DIE HIMMELS AVF [.....]EH
[---]
[---]AW [---]
MORTVS ANNO [.]6[.]
PATER
MELCHER V BORNSTETER
MATER
PERPETVA V ROWEDEL
AVS KRANZIN BORTIG
ESA 46. II CIIIII Z
ES HAT KEIN [...] GESEHEN KEIN OHR
GEHORT ET VND IST IN MEINES MENSCHEN
[---]N DAS GOTT BEREITET HAT
[---] DIE [---]

(B)

IESVS CHRISTVS

(A)

EPITAFIUM
URODZONY W ROKU 1561
WOLF V. BORNSTEDT

TUTAJ MOJE CIAŁO SPOCZYWA DELIKATNIE
W TEJ MAŁEJ IZDEBCE
MOJA DUSZA NIE UMARŁA LECZ ŻYJE
W RADOŚCI TRIUMFUJE I UNOSI SIĘ
W CHRYSZTUSIE WYBAWICIEL MÓJ
KTÓRY PRZEZ GORZKIE CIERPIENIE JEST
OD GRZECHU, ŚMIERCI, SZATANA MNIE
WYBAWIŁ
TO ZAWSZE BYŁO MOIM POCIESZENIEM
KIEDY PRZYSZŁA MOJA GODZINA
ZASNAŁEM NA WIEKI W BOGU
[---]

UMARŁ W ROKU 16...
OJCIEC
MELCHER V BORNSTEDTER
MATKA
PERPETUA V ROWEDEL
URODZONA W KRZĘCINIE

ESA 46.III. CIIIII Z
ŻADNE OKO NIE WIDZIAŁO, ŻADNE UCHO NIE
SŁYSZAŁO
I NIE JEST W ŻADNYM LUDZKIM UMYŚLE,
CO BÓG PRZYGOTOWAŁ TYM KTÓRZY
GO MIŁUJĄ

(B)

IESVS CHRISTVS

Płyta epitafijna
Wolfa von Bornstedt z Ogardów

Gmina
Strzelce Krajeńskie